

TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI'NA

Tarih : 27/03/2020

Konu : COVID-19 salgını sebepli acil önlem paketi ek öneriler hk.

İlgi : 20 Mart 2020 tarih ve "COVID-19 salgını sebebiyle hazırlanacak acil önlem ve destek paketi hakkında" konulu yazımız

Bilgi : Sn. Mehmet Nuri Ersoy

Sn. Özgül Özkan Yavuz,

20 Mart 2020 tarihli toplantıda paylaştığınız bilgiler ve sonrasında Sn. Candemir Zoroğlu ile yaptığımız görüşmeler ışığında hazırladığımız çalışmalarımızı ekli dosyalarda değerlendirmenize sunarız.

- Özel tiyatroların projelerine yapılacak yardımlara ilişkin yönetmelik değişikliği hakkında önerilerimiz (EK 1)
- Kültür ve sanat alanına ilişkin, yurtdışındaki hükümetlerin açıkladığı COVID-19 salgını odaklı acil önlem paketleri ve kültür kurumlarının talepleri (EK 2)
- 2020-2021 dönemi yakın ve ileri dönem proje önerileri (EK 3)

Sn. Mehmet Nuri Ersoy başkanlığında gerçekleştirilen 14 Mart tarihli toplantımız üzerine 20 Mart 2020 tarihinde sunduğumuz öneriler, Sn. Bakanın yönlendirmeleri ışığında hazırlanmıştır. Ancak o görüşmenin ardından, devlet kademesinden gelen çok sayıda açıklama, buna bağlı değişiklik ve maalesef ülkemizde de hasta sayısında artış gerçekleşti. Mevcut karar, Nisan sonuna kadar tiyatroların hizmet üretmeyeceği ve dolayısıyla gelir elde edemeyeceğini gösteriyor. Hem bu kararın süresinin uzatılması olasılığı, hem de bu bilgiden bağımsız halkın toplu alanlarda bulunmaktan imtina edeceği gerçeği ve özel tiyatroların salgını yavaşlatma konusundaki sorumluluğu çerçevesinde, en iyi ihtimalle Mart-Ekim 2020 arası gelir elde edilemeyeceğini öngörüyoruz. Dolayısıyla ve örnekse, düşük faizle ve devlet desteğiyle verilecek kredi imkânı kıymetlidir ancak hizmet üretilemeyecek dönem için birikecek borçları ve ileriye dönük krediyi ödeyememe olasılığı da ayrıca endişe vericidir. Dolayısıyla, mevcut ve önümüzdeki yıl için öngörülen ancak bu durumda kullanılamayacak kaynakların, yurtdışı örneklerdeki gibi "özel tiyatrolar için yaşamsal destek fonu" gibi bir şekilde, karşılıksız ve sadece bir sektörün varlığını sürdürmesi için tüm özel tiyatrolara paylaştırılması konusunu tekrar değerlendirmeye almanızı rica ediyoruz.

Örneğin:

- Mevcut durumla yaşamsal tehlike içindeki özel tiyatroların varlığını sürdürmesi için, Telif Hakları Genel Müdürlüğü'nün bu yıl destekleyeceği ancak toplu alanda bulunmama gerekliliği sebebiyle gerçekleştirilemeyecek projelerin bütçesinin özel tiyatrolara aktarılması

- Ödenekli tiyatrolar için ayrılan, mevcut durum sebebiyle Mart-Ekim arası kullanılmayan ve Hazineden gelmeyip Kültür ve Turizm Bakanlığı'na ait bütçenin özel tiyatrolara aktarılması
- Aynı sebeple aktif olarak kullanılmayan Devlet ve Şehir Tiyatrolarının bütçelerinden bir kalemin Özel Tiyatrolara aktarılması
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma Eğitim Genel Müdürlüğü üzerinden Dernek, Vakıf, Belediye gibi kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan kültürel etkinliklerden kaynaklı ödenek desteği, daha çok toplu alanlarda bulunmayı gerektiren etkinlikler için harcanmaktadır. (Tanışma toplantıları, bir yörenin kurtuluşuna ilişkin etkinlikler, konserler vb.) Özellikle Belediyelerin zaten kültür-sanat etkinlikleri için harcamaları mevcut iken, böyle olağanüstü bir dönemde bu ödeneklerin özel tiyatrolar ve diğer kültür kurumlarına aktarılması

Gereğini bilgilerinize arz ederiz.
Saygılarımla,

Iraz Yöntem
Yönetim Kurulu Başkanı

EK 1: ÖZEL TİYATROLARIN PROJELERİNE YAPILACAK YARDIMLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİ HAKKINDA ÖNERİLERİMİZ

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Kültür ve Turizm Bakanlığınca özel tiyatrolar tarafından gerçekleştirilecek projelere nakdi yardımda bulunulmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

ÖNERİ:

- *Bu madde ve genel olarak bu yönetmelikteki "projelere nakdi yardım" sınırının kaldırılmasını, tiyatroların mekân olarak da desteklenmesini öneriyoruz. Bu değişikliğin, hem COVID-19 salgını sebepli yaşanan mevcut sorunların çözümü için bir destek sağlayacağını, hem de ileriye dönük olarak kapsayıcılığı artıracak bir adım olacağını düşünüyoruz.*

İKİNCİ BÖLÜM

Başvuru ve Başvuru Belgeleri

Başvuru

MADDE 5 –(1) Başvurular, her yıl 15 Temmuz günü başlar; 15 Ağustos günü sona erer.

(2) Başvurular, e-devlet kapısı üzerinden de erişilebilen sistem aracılığıyla elektronik ortamda yapılır.

(3) Özel tiyatrolar, her sanat sezonu için sadece bir proje ile başvuru yapabilirler.

ÖNERİ:

- *Yukarıda 1. Bölüm Madde 1 için iletliğimiz önerİYE referansla, bu maddede de sadece proje bazı değil, mekan sahibi özel tiyatrolar için bir başlık açılmasını öneriyoruz. İşletme giderleri, idari, teknik, sanatsal işletme masraflarına destek konusunun bu maddede işlenmesi ve 5225 sayılı kanuna özel tiyatrolara ilişkin bir madde eklenecek yukarıdaki madde ile entegrasyon öngörlülebilir.*

(4) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre tacir sayılanlar, profesyonel tiyatrolar kategorisinde başvuru yapabilirler.

ÖNERİ:

- *14 Mart tarihli toplantımızda paylaştığımız üzere, yönetmeliğin bu maddesi gereğince aslen temel faaliyet alanı tiyatro olmayan ticari işletmeler de bu destekten yararlanabilmektedir. 20 Mart tarihli toplantıda sizin de işaret ettiğiniz üzere, aslen özel tiyatrolar için yeni bir tanım ve mevzuata ihtiyaç duymaktayız. Belirtilen mevzuat değişikliği; üzerine titizlikle çalışılması ve uzun soluklu düşünülmesi gereken, uçtan uca ve örnekse belediye mevzuatı dahil tüm bileşenleriyle ele alınması gereken bir konudur. Umyoruz, ilerleyen süreçte sizin de desteğinizle bu konuda önemli adımlar atmamız mümkün olacaktır. Covid-19 salgınına bağlı mevcut durumun aciliyeti*

- sebebiyle bu yönetmelik için ilk etaptaki önerimiz, ana işi tiyatro faaliyeti olmayan ticari işletmelerin bu destekten yararlanmasını engellemek yönündedir. Bu amaçla, mevcut sistemde yeri olan nace kod.larıyla destek verilecek kurumların seçiminin daha sağlıklı bir zemine taşınacağını düşünüyor ve yönetmeliğe bu yönde bir ekleme yapılmasını öneriyoruz.
- 20 Mart tarihli yazımızda, kooperatif ortağı tiyatroların dahil olduğu nace kod.larını paylaşımış ve bu kod.ların dışında kalan ama aynı zamanda asıl işi tiyatro olan kurumların olduğunun ve bu kurumların destek dışında bırakılmamasının önemine işaret etmiş ve bu konuyu da değerlendirmenize sunmuştuk.
- Aslen, özel tiyatrolar için nace kod.larında da standardizasyona gidilmesi gerektiğini, örnekse 3 kod.la sınırlı tutulmasını, tiyatro alanında faaliyet gösteren işletmelerin hızlıca nace kod.unu değiştirmesini de düşündük. Ancak bildığınız üzere, bu değişikliğin yapılması durumunda işletmenin açık olması ve ilgili memurların fiziki olarak o işletmeyi ziyaret etmesi gerekmektedir. Tiyatrolar kapalı olduğu ve ne zaman açılacağı belirsizliğini koruduğu için, mevcut koşullar bu önerimizi imkânsız kılmaktadır. Tarafınızca bir kolaylık sağlanması, örnekse internet ortamında yapılacak nace kodu değişikliği başvuruların kabulü durumunda, bu konunun da düşünülmesi mümkün olabilir.

(7) Profesyonel tiyatrolar kategorisinde çocuk veya gençlik oyunu projesi ile başvuru yapılabilir.

ÖNERİ:

- Ülkece en değerli varlıklarımızın çocukların ve gençler olduğunun bilinciyle, çocuk ve gençlik tiyatrolarını ayrıca önemsiyoruz. Bu maddeyle desteklenecek çocuk ve gençlik oyunlarının niteliğine katkı sağlamak ve oyun seçiminde standardizasyona hizmet etmesi için, destek alacak tiyatroların 'Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Birliği Türkiye Merkezi (ASSITEJ Türkiye)' üyesi olması koşulunun yönetmeliğe eklenmesini öneriyoruz. 1965 yılında kurulan, ana çalışma alanı çocuk ve gençlik tiyatrosu olan, dünya çapında 72 ülkede ve 1990 yılından bugüne Türkiye merkezinde çalışmalarını sürdürden, alanında uluslararası saygınılığı olan bu kuruma üye tiyatroların, belirtilen alan için özel çaba harcayan tiyatrolar olduğu bilgisini önemsiyor, ASSITEJ'e üye seçiminde oyun yazarları, yönetmenler, sanatçılar, pedagog ve psikologlar ve tiyatrocuların temsiline özen gösterilmesini, bu yönetmelikteki seçim kriterlerinin yanında destekleyici bir parametre olacağını öngörüyoruz.

Not: ASSITEJ International'a üye ülkeler: Angola, Argentina – Atina, Armenia, Australia, Austria, Azerbaijan, Bangladesh, Belgium, Botswana, Brazil – Cbtij, Cameroon, Canada, Chile – Te Veo, China, Côte D'Ivoire, Croatia, Cuba, Czech Republic, Denmark, Ecuador – Asoescena, Estonia, Finland, France, Germany, Haiti, Hungary, Iceland, India, Iran, Ireland – Tyai, Israel, Italy , Japan, Jordan, Kazakhstan, Korea, Latvia, Lebanon, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, Mexico, Mongolia, Nepal, Netherlands, New Zealand, Nigeria, Norway, Pakistan, Poland, Romania, Russia, Rwanda, Saudi Arabia, Switzerland, Senegal, Serbia, Singapore, Slovakia, Slovenia, South Africa, Spain, Sri Lanka, Sweden, Turkey, United Kingdom, Usa – Tya Usa, Uruguay, Uzbekistan ,Vietnam, Zambia, Zimbabwe

- Profesyonel tiyatrolara proje bazlı verilecek destekler, aşağıdaki gibi kategorize edilebilir:
  - o Tek kişilik oyun
  - o Prodüksiyon
  - o Turne tiyatrosu
  - o Müzikal
- Sahneli ve sahnesiz tiyatrolar, ihtiyaçları ve imkanları sebebiyle ayrı değerlendirilmesi gereken yapılardır. O sebeple, yönetmeliğe bu yönde de kriterler eklenmesi yararlı olacaktır.
- Bakanlığın, dünya genelindeki çoğu destekte olduğu gibi tiyatrolara verilen yardımında bir puanaj cetveli üzerinden oluşturmamı gerektiğini düşünüyoruz. Eğer uygun görürseniz bu yönde çalışmamıza hız verip, ülkemize özgü bir puanaj cetveli önerisini değerlendirmenize sunabiliriz. (Yerli yazarların oyunlarının puanlamasının farklı olması, daha önce hiç sahnelememiş yerli/yabancı bir oyunun farklı puanlanması vb.) Örneğin: Eurimages Avrupa Konseyi kültürel destek fonu, Philadelphia Kültür Fonu, Avustralya Kültür ve Sanat Fonu, İrlanda Sanat Konseyi (Arts Council)in Stratejik Fonu, Avrupa Birliği Kültür Sanat Fonları, Kanada hükümetinin sahne sanatlarına ilişkin fon vb. çoğu fon, puanaj sistemiyle verilmektedir.

Başvuru belgeleri

MADDE 6 –(1) Başvurular; profesyonel tiyatrolar, amatör tiyatrolar ve geleneksel tiyatrolar kategorilerinden birinde ve bütün bilgi ve belgeler tam olarak yapılır. Eksik belge ile yapılan başvurular incelenmeksızın iade edilir.

d) Başvuru sahibinin bağlı bulunduğu vergi dairesinden son bir ay içerisinde alınmış, vergi borçlarının bulunmadığını veya borcun yapılandırılarak ödenmeye devam ettiğini gösterir belge.

ÖNERİ:

- Bu maddenin tiyatroların diğer şirketler kadar kâr amacı güden bir alan olmaması sebebiyle yeniden değerlendirilmesini rica ediyoruz. Zira mevcut mevzuatla özel tiyatrolar başta ağır vergi yükü olmak üzere ve temelde yasal statü sebebiyle büyük zorluklar yaşamakta ve bununla birlikte sanatın kamusal bir hizmet olduğu önek kabulüyle devletin de bu yönde çalışmaları bulunmaktadır. Bu bakış destekler ve bütünlüğün şekilde ve ilerleyen süreçte yapılacak genel mevzuat değişikliği çalışmalarıyla, hangi sebeple nasıl sorunlar yaşadığımızı detaylarıyla sizinle paylaşmak, birlikte çözümler üretmeyi arzu ediyoruz. Ancak mevcut durumda, nitelikli oyuncular üretip ülkenin kültür-sanat hayatına katkı sağlayabilecek çok sayıda tiyatro, "vergi borcu olmaması" kriteri sebebiyle destekten yararlanamamaktadır. Vergi borcunun her koşulda ödenmesi esasına da hizmet edecek şekilde; desteğin, vergi borcunu mahsup ettikten sonra kalanı şeklinde verilmesini öneriyoruz.

e) Sosyal Güvenlik Kurumundan son bir ay içerisinde alınmış, başvuru sahibinin çalışanlarına ilişkin sigorta prim borcu bulunmadığını veya borcun yapılandırılarak ödenmeye devam ettiğini gösterir belge.

ÖNERİ:

- Madde 6'nın d bendindeki önerimiz, bu madde için de geçerlidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Değerlendirme Komisyonu ve Değerlendirme Ölçütleri

Değerlendirme komisyonu

MADDE 7 – (1) Bakanlıkça hangi özel tiyatronun projesine ve ne miktarda yardım yapılacağını belirlemek üzere; Bakan Yardımcısı, Güzel Sanatlar Genel Müdürü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürü ve Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünden Bakan onayı ile belirlenecek bir temsilci ile tiyatro alanında tanınmış kişiler arasından Bakanlıkça belirlenecek üç kişi olmak üzere toplam yedi kişiden müteşakkil bir Değerlendirme Komisyonu oluşturulur.

ÖNERİ:

- Hali hazırda kurulun yapısı ve çalışma esasları üzerine önerilerimiz aşağıdaki gibidir:
  - o Kurul üye sayısının artırılması (Önerimiz 11 üye)
  - o Kurulun üyelerinin kişilerden değil, sektör temsilcisi kurumlardan olması ve bu şekilde temsiliyetin güçlendirilmesi, güvenirliliğin artırılması (Üniversiteler, Tiyatro Eleştirmenleri Birliği, Oyun Yazarları Derneği, Tiyatro Kooperatif, Oyuncular Sendikası vb.)
  - o Kurula üye kurumların kurul için görevlendireceğİ kişilerin, tiyatro alanında bilgi ve unvan sahibi kişiler olması (yazar, yönetmen, oyuncu, müzisyen, dramaturg vb.) Bu kişilerin seçiminde önerdiğimiz kriterler:
    - Özel tiyatro sektöründe 10 yıldan uzun süredir var olmuş olmak
    - Yurt dışında özel tiyatro yapmış olmak
    - Kurulda bulunanların o yıl başvuru yapan hiçbir projede yer almayacak olması vb.
  - o Eğer kurula atanacak tiyatro alanı dışında kişiler olacaksa, sektörün içinden gelenlerin atanınanların sayısında fazla olması gerektiğini düşünüyoruz.
  - o Oylama sisteminin kapalı yapılması ve kurul içindeki hiçbir üyenin kendi lehine oy kullanamaması

Değerlendirme ölçütleri

MADDE 8 – (1) Değerlendirme Komisyonu, özel tiyatroların projelerini aşağıdaki ölçütleri birlikte göz önünde bulundurarak değerlendirir:

- a) Başvuru sahibi özel tiyatronun varsa daha önce aldığı yardımları Yönetmelik ve Bakanlık ile yaptığı protokole uygun kullanıp kullanmadığı ve yardım aldığı projeleri gerçekleştirdiğini gerçekleştirmemiği.
- b) Başvurulan projenin tiyatro sanatına sağlayacağı katkı.
- c) Başvuru sahibi özel tiyatro tarafından gerçekleştirilen oyunların sanat seviyesi ve sahnelenmesindeki başarı düzeyi.

ÖNERİ:

- Yukarıda önerdiğimiz puanaj sistemi, bu madde için de geçerlidir. Bu sayede objektif kriter tanımlaması yapılmış olacağını, objektif kriterlerin desteğin dağıtımını konusunda güven tesis edeceğini ve daha kapsayıcı bir yönetmeliğe kavuşacağımızı düşünüyoruz.

- Tiyatronun en önemli bileşeni, bildığınız gibi seyircidir. Bu bağlamda, desteğin verildiği oyunların değerlendirilmesi için seyirciden geribildirim alınmasını önemsiyoruz. Hem izleyici ile bağı güçlendirmek, hem zaten tüm üretimin hedef kitlesinin de görüşünü almak, hem de ertesi yıl seçilecek oyunlar için fikir vermesi açısından; örnekse oyunu izleyen seyirci sayısının minimum %5'inden bir form aracılığıyla değerlendirme alınması ve bu değerlendirmelerin rapor haline getirilmesi yararlı olabilecektir.

DÖRDUNCÜ BÖLÜM

Yapılabilecek Yardım Miktarı ve Teminat, Yardımların Duyurulması, Protokol, Yardımın Gönderilme Şekli

Yapılabilecek yardım miktarı ve teminat

MADDE 9 – (1) Bakanlıkça özel tiyatroların projelerine, başvuruda sunacakları toplam tahmini maliyetin %50'sine kadar yardım yapılabilir. Yardım tutarları profesyonel tiyatrolar için yıllık 80.000 TL, amatör tiyatrolar için yıllık 18.000 TL ve geleneksel tiyatrolar için yıllık 15.000 TL'yi geçemez. Söz konusu yardım tutarları, her yıl Ocak ayında bir önceki yılın yıllık Tüketicili Fiyat Endeksinde meydana gelen artış oranında güncellenir.

ÖNERİ:

- Yukarıdaki önerilerimizin kabulu durumunda, "tiyatro mekâni olarak destek verilecek profesyonel tiyatrolar için yıllık genel giderlerinin yüzde 70ini aşmayacak şekilde destek verilmesi" şeklinde bir ekmele yapılabılır.

- Proje bazlı destekler, yurtdışında yüzde %80-90 civarında karşılanmaktadır. Madde 9'da %50 olarak belirlenen oranın, uluslararası standarta yaklaştırılarak %80-90 bandına çekilmesini öneriyoruz.

EK ÖNERİLERİMİZ:

- Bu yönetmelik kapsamında verilen desteğin, hangi tiyatronun hangi oyunu için verildiğine ilişkin bilginin, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi bugün de şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılması sağlanmalıdır.
Not: Eğer puanaj sistemi kullanılırsa zaten objektif kriterlere göre hareket edilmiş olacak ve tüm detayların kamuoyu ile paylaşılması açısından bu yöntem de kolaylık sağlayacak, alınan kararların sorgulanmasındaki mevcut durum minimize edilebilecektir.
- Mekan oluşturmak isteyen tiyatrolara taşınmaz tahsis ve indirimli abonelik sağlanabilir. Taşınmaz tahsis ve indirimli abonelik konusunda, 5225 sayılı kültür yatırımları ve girişimlerini teşvik kanunundan da yararlanılabilir.
- Destekin üst limiti olan yıllık 80.000 TL, 2018 yılında yayınlanan yönetmelikle belirlenmiş bir rakam olup, günümüz finansal şartlarıyla bu rakamın uyumlantırılması ve dolayısıyla artırılması düşünülebilir.

**EK 2: KÜLTÜR VE SANAT ALANINA İLİŞKİN, YURTDIŞINDAKİ HÜKÜMETLERİN
AÇIKLADIĞI COVID-19 SALGINI ODAKLı ACİL ÖNLEM PAKETLERİ VE KÜLTÜR
KURUMLARININ TALEPLERİ**

**A. DEVLET KURUMLARININ VE RESMİ MAKamlARIN KÜLTÜR SANAT ALANINDAKİ
YARDIM UYGULAMALARI**

➤ **FRANSA**

Kültür Bakanlığı / 18 Mart'ta yapılan açıklama

Yapılan açıklamada vergi taksitlendirme gibi kolaylıklar sağlanacağı, küçük işletmeler, bağımsızlar ve mikro girişimler için dayanışma fonları oluşturulacağı belirtiliyor.

Gösteri sanatları için özel olarak 5 milyon Euro'luk bir acil yardım fonu oluşturulacağı açıklandı. Bu fonun özellikle çalışanların işsiz kalmaması, düzenli ödeme almaya devam edebilmeleri için kullanılması bekleniyor. Bu süreçte çalışamayan icracı ve teknikçilerin de işsizlik sigortasıyla sosyal haklarının korunacağı vurgulanıyor.

http://traduction.culture.gouv.fr/url/Result.aspx?to=en&url=https%3A%2F%2Fwww.culture.gouv.fr%2FPresse%2FCommuniques-de-presse%2FCrise-sanitaire-premieres-mesures-du-ministere-de-la-Culture-en-soutien-au-secteur-culturel%3Fbclid%3DIwAR3QyMzu-9iCAfdRsH-SI1LD7UgbAdzHMIeDSLxdfAIBSBoS_z4SoGcS3YA

Kültür Bakanlığı / 19 Mart'ta yapılan açıklama

Kültür sektöründe proje bazlı, serbest, freelance çalışan profesyonellerin mağdur edilmemesi için bu kişilere işsizlik sigortası sağlanacağı ve sosyal haklarının korunacağı açıklandı. Bakanlık, salgınının sonunda kültürel sektörde istihdamı desteklemek üzere sendikalar ve sektör temsilcileriyle görüşmelerde bulunacağını da vurguluyor.

https://www.culture.gouv.fr/Presse/Communiques-de-presse/Mesures-exceptionnelles-de-soutien-aux-intermittents-et-salaries-du-secteur-culturel-dans-le-cadre-de-la-crise-sanitaire?fbclid=IwAR3I4czi-SJ4TnxbCkTg0CFB_uVnJTRJyFiMPoT4nPliGyDkvSqa0qJD9bs#.XnPgkzsZ_w.facebook

Emmanuel Macron'un açıklaması

Serbest çalışanlar ve girişimciler internet üzerinden €1,500 değerinde desteği başvurabiliyorlar.

<https://www.theartnewspaper.com/feature/are-you-a-freelance-worker-or-a-small-company-in-the-arts-here's-a-global-list-of-financial-aid-available-to-you-during-the-coronavirus-pandemic>

Ulusal Müzik Merkezi / 18 Mart'ta yapılan açıklama

Ulusal Müzik Merkezi, iptal edilen konserler yüzünden zor durumda kalan sanatçılar, söz yazarları ve besteciler için bir dayanışma fonu duyurdu. Her bir yardım 11.500 Euro ile sınırlanıyor. Toplamda 11.5 milyon Euro dağıtılmak üzere belirtildi.

<https://www.cnv.fr/covid-19-fonds-secours-musique-et-aux-varietes?fbclid=IwAR0JKsieUs8RnmJOeCrU705pQ1ehLDxD275qO2SzpprhXfVFVwrOG-lu2Q>

➤ İNGİLTERE

Arts Council England / 24 Mart'ta yapılan açıklama

- Kültürel işletmeler, sanatçılar ve freelance çalışanlar için 160 milyon pound değerinde (1.218.618.600 TL oluyor) destek paketi açıklandı. Yardım paketi kategorilere ayrılıyor:
  - o 20 milyon pound'u freelance çalışanlara ve kültür çalışanlarına (kişi başı en fazla 2.500 pound)
  - o 50 milyon pound'u ulusal portfolioda olmayan kurum ve kuruluşlara (kurum başına en fazla 35.000 pound)
  - o 90 milyon pound'u ulusal portfoliodaki 828 kurum ve kuruluşaya ayrılıyor.

Başvurular Mart sonunda açılacak. Arts Council, 2022 sonuna kadar destek vermeyi planladığı proje/kuruluşlara verilecek desteği bir sene daha uzattığını açıkladı.

<https://www.theguardian.com/world/2020/mar/24/arts-council-england-promises-160m-to-buoy-public-during-lockdown>

<https://www.artscouncil.org.uk/covid19>

➤ İSKOÇYA

Creative Scotland / 17 Mart'ta yapılan açıklama

- 27 Mart'ta iki ayrı destek fonunun duyurusunu yapmaları bekleniyor.
- Destek fonlarından biri: "New Bridging Bursary" programı, diğeri ise "Open Project Fund". Ayrıntıları açıklanacak.
- Culture Counts sitesi üzerinden salgının sektör üzerindeki etkilerini ölçmek üzere bir anket açıldı. Mayıs ayına kadar sürmesi planlanıyor.

<https://www.creativescotland.com/what-we-do/latest-news/archive/2020/02/coronavirus-advice>

➤ **POLONYA**

Kültür ve Ulusal Miras Bakanlığı / 22 Mart'ta yapılan açıklama

Devlet, ortalama maaş miktarının %40'ı olmak üzere ödeme yapacağını; kendi işlerini yürüten kişiler için de bir defaya mahsus olmak üzere maaşlarının %80'i kadar ödeme yapacağını açıkladı. Ek olarak:

- İki yeni hibe programı açıklandı. Biri "internette yaratıcılık" temali, bu dönemde önem kazanan dijitaldeki sanat projelerini destekleyecek. Diğer ise salgından olumsuz etkilenen işletmeleri desteklemeyi hedefliyor.
- Internette ve VOD platformlarında film/tiyatro gösterimleri yapılabilmesi için gerekli kanunlar çıkarıldı.
- Hibeler için başvuru prosedürleri kolaylaştırıldı, tüm belgeler internet üzerinden alınabilecek şekilde güncellendi.
- Bakanlık desteğiyle yürütülen projeler için esneklik sağlanacağı açıklandı.
- Dijital kaynakları desteklemeye devam edecekleri ve hibeleri bu alana yönlendirecekleri vurgulanıyor.

<https://www.gov.pl/web/kultura/mkidn-tarcza-antykryzysowa-obejmie-ludzi-i-instytucje-kultury>

Bakanlık tarafından zor durumda olan sanatçılardan sosyal yardım başvurusu açıldı. Online başvuruda sanatçının kısa geçmişini, 12 aylık geliri hakkında bilgileri, olması durumunda kronik rahatsızlıklarıyla ilgili medikal raporu paylaşması bekleniyor.

<https://www.gov.pl/web/kultura/pomoc-socjalna-dla-tworcow-i-artystow>

➤ **ALMANYA**

- Federal hükümet yardım ve acil yardım kredileri kapsamında, serbest çalışanlar ve küçük işletmeler için 50 milyar Euro'luk bütçe ayrıldı. Tek başına çalışanlar veya en fazla beş personeli bulunanlar, tek seferlik 9.000 Euro destekte başvurabiliyor. Personel sayısı on kişinin altında olanlar için tek seferlik destek miktarı 15.000 Euro. Mart 2020'den önce ekonomik sıkıntısı yaşayanların başvuramadığı destek için, Korona sebebiyle gelir kaybının bulunduğu kanıtlamak gerekiyor. Başvurular internet üzerinden yapılacak, detayların açıklanması bekleniyor.
- Yardım paketi kapsamında Eylül ayına kadar olan kira kontratları için maliyeti olmaksızın feshetme hakkı tanınıyor, vergilerin ertelenmesi bekleniyor.
- Sosyal izolasyon sebebiyle işini kaybeden veya sözleşmesi iptal olan sanat profesyonelleri ise bulundukları bölgedeki sağlık ofisine başvurup tazminat alabilecekler.
- Berlin Senatosu, sanat sektörüne yapılacak yardımların 300 milyon Euro'ya ulaşabileceğini beyan etti. Kişi altı ayda bir 5 bin Euro destek alabilecek, firmalar ise üç ayda bir destek başvurusu yapabilecekler.
- Hamburg'da serbest çalışanlara 2.500 Euro, küçük işletmelere (on kişiden az) ise 5.000 Euro bütçe ayrıldı.

<https://www.gazeteduvar.com.tr/kultur-sanat/2020/03/25/sanat-dunyasina-korona-destegi/>

- Bavyera bölgesinde freelance çalışanlara ve koronavirüs nedeniyle acil yardıma ihtiyacı olan işletmelere destek verileceği açıklandı. Beş kişiye kadar çalışanı olan işletmeler 5.000 Euro'luk desteğe başvurabiliyor. Başvurular Ekonomi Bakanlığı'nın websitesi üzerinden gerçekleştiriyor.

<https://www.theartnewspaper.com/feature/are-you-a-freelance-worker-or-a-small-company-in-the-arts-here-s-a-global-list-of-financial-aid-available-to-you-during-the-coronavirus-pandemic>

- Bremen'de devlete kayıtlı bağımsız oyunculara, geriye dönük iptal olan oyunlarıyla ilgili ödeme yapılacağı öğrenildi.

➤ KANADA

Canada Council for the Arts / 23 Mart'ta güncellenen açıklama

Henüz bir acil yardım fonu açıklanmamış fakat hali hazırda destekledikleri projelere ek yardımda bulunmak üzere çalışıyorlar. Yakın zamanda genel bir yardım paketiyle de ilgili detaylı bilgi açıklanması bekleniyor.

- Kanada dışındaki sanatçılardan acilen ülkeye dönüşünün sağlanması için kişi başı en fazla \$5.000 olmak üzere yardım sağlanıyor.
- İş yerinin kapanması ve etkinlik iptali gibi sebeplerden dolayı işsiz kalan, sosyal güvencesi olmayan kültür sanat çalışanlarının başvurabileceği bir fonun Nisan ayında duyurulacağı belirtilmiş.
- Küçük işletmeler, kâr amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar, yardım kuruluşları vs. üç ay boyunca geçici devlet desteği alabilecek. Maksimum destek tutarı çalışan başına \$1,375, işveren başına \$25,000 olacak.
- Sosyal güvencesi olmayan, ücretli izin alamayan ve aile bireylerine, çocuklarına bakmak üzere veya hastalık yüzünden izole olmak zorunda kalan kültür sanat çalışanlarına iki haftada bir olmak üzere, 15 hafta boyunca \$900 yardım sağlanacak. Bu yardım için online başvuru Nisan ayında açılacak. Herhangi bir medikal rapor koşulu olmayacak.
- Destekledikleri projelerden dijital ortama taşınabilecekleri teşvik ediyorlar.
- Destek verdikleri tüm projelerin bu süreç boyunca operasyonlarının salgından nasıl etkilendiğini belgelemelerini ve paylaşmalarını istiyorlar. Yakın zamanda çözüm önerilerini paylaşacaklar.

<https://canadacouncil.ca/covid-19-information#gsm>

National Theatre School / 23 Mart'ta yapılan açıklama

Kanada Ulusal Tiyatro Okulu, tiyatro öğrencilerinin ve genç sanatçılardan kriz döneminde yapacakları dijital projelere destek vermek üzere \$60,000 değerinde bir hibe programı başlattı. Programın adı #ArtApart.

https://www.theglobeandmail.com/arts/theatre-and-performance/article-national-theatre-school-to-give-60000-in-grants-to-theatre-students/?fbclid=IwAR2FG9tmT60lvoynm3tCM0EIF4C7etgo_IBcXAuhTfLTl1T-gV5XYYhP7Q8

National Arts Centre / 23 Mart'ta yapılan açıklama

Kanada Ulusal Sanat Merkezi, Facebook ve Slaight Music desteğiyle, sosyal medya üzerinden canlı yayın yoluyla performans gösteren sanatçılara kişi/grup başı \$1,000 vermek üzere toplam \$200,000 tutarında bir fon açıkladı. #CanadaPerforms hashtagiyle bir seri yapıyorlar.
<https://nowtoronto.com/music/national-arts-centre-canadaperforms-grant-doubled/>

➤ **FINLANDİYA**

Eğitim ve Kültür Bakanlığı / 20 Mart'ta yapılan açıklama

Bakanlık, Nisan ayında dağıtımı gerçekleştirilmek üzere 1.5 milyon Euro değerinde bir destek paketi açıkladı. Destek, çeşitli sanat derneklerine bölüştürülerek onlar aracılığıyla dağıtılacek. Dernekler hibe başvurularını kabul edecekler. Bu süreçte İsveç Kültür Derneği de krizden etkilenen sanatçı ve kurumlar için 400.000 Euro değerinde bir yardım fonu başlattı. Fon, salgın yüzünden projelerini tamamlayamayan fakat bu süreçte başka yaratıcı projeler yapan (dijital projeler gibi) profesyonellere yönelik olarak planlandı.

https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/saatioilta-ja-ministeriolta-yhteensa-miljoonien-hataapu-kulttuurikentan-ahdinkoon?_instance_vnXMrwrx9pG9_languageld=en_US

➤ **NORVEÇ**

Kültür Bakanlığı / 18 Mart'ta yapılan açıklama

Kültürel aktivitelere destek için 300 milyon NOK değerinde (yaklaşık 177 milyon TL) bir destek paketi açıkladı. Paket, bilet satışlarındaki düşüşten ve etkinlik iptallerinden kaynaklı uğranan zararı kapatmayı amaçlıyor. Hibeler Norveç Sanat Konseyi (Arts Council Norway) ve Gaming and Foundation Authority tarafından dağıtılacek. 5 Mart'tan başlayarak Nisan sonuna kadar krizden etkilenen etkinlikleri kapsayacak.

https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/large-compensation-scheme-for-culture-voluntary-sector-and-sport/id2693889/?fbclid=IwAR3z9uafwJTDqx_4oFsgl8MbVDwtX7aLy11IDdF6Gcxcfml6SxsjOTUBX4

➤ **SİNGAPUR**

Kültür, Toplum ve Gençlik Bakanlığı / 6 Mart'ta yapılan açıklama

Kültür sanat sektörü için \$1.6 milyon değerinde (yaklaşık 7.1 milyon TL) destek paketi açıkladı. Bu desteğin bir kısmı 7 Mart-30 Haziran tarihleri arasında iptal edilen etkinlıkların zararlarını/kira masraflarını karşılayacak.

https://www.channelnewsasia.com/news/singapore/1-6-million-support-arts-and-culture-sector-covid-10-recovery-12508756/?fbclid=IwAR3T1kRGE6O8HOI1_WEPaqYoKSkrDUsbbrjwwbf8oZ1ZQmsJd7PM4gDS8

➤ İSVİÇRE

20 Mart'ta yapılan açıklama

- Koronavirüs ile direkt olarak ilgili (örn. etkinlik iptali) konulardan doğan mağduriyetler için bağımsız çalışanlar maddi yardım talep edebilecek.
- Kurumlar ve freelance çalışanlar sosyal güvenlik/sigorta ödemelerini erteleme hakkına sahip olacaklar.
- Küçük işletmeler (tek çalışanlılar da dahil olmak üzere) devlet tarafından sağlanacak kredilere başvurabilecek.
- Acil yardım paketi kapsamında, kültür ve sanat için 281 milyon dolar değerinde bir fon ayrıldığı açıkladı. Fon, Suisseculture Social aracılığıyla dağıtılacek. Detaylar yakında açıklanacak.

<https://www.theartnewspaper.com/feature/are-you-a-freelance-worker-or-a-small-company-in-the-arts-here-s-a-global-list-of-financial-aid-available-to-you-during-the-coronavirus-pandemic>

- Ülkede çocuk ve gençlik tiyatroları eğitim müfredatının parçası olduğu için okullardan artan güncel masrafların (3 ay boyunca) tiyatro kurumlarına aktarılması önerilecek. Bu teklifin genişletilmesi planlanıyor. Bu süreçte sokağa çıkmadığı için doğal olarak tasarruf edecek kurumların kaynakları listeleniyor (örn. belediyelere ait çocuk/gençlik merkezleri, spor salonları...) Bu kaynakların da kültür sanata aktarılması önerisi sunulacak.

➤ DANİMARKA

- Devlet tarafından tiyatroların iptal olan anlaşmalarını iletmeleri talep edildi.
- Bu süreçte devlete bilgi akışını ASSITEJ (Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Birliği) sağlıyor.
- Henüz freelance çalışanlarla ilgili nasıl bir yöntem izleneceği netleşmedi fakat devletin bu konuda bir programlama yapması bekleniyor.
- Satışı yapılmış ve iptal olan oyunların %50'sini ödeme taahhütü devlet tarafından verildi.

➤ HONG KONG

The Home Affairs Bureau / 20 Mart'ta yapılan açıklama

"Anti-epidemic" adı verilen yardım fonu kapsamında, 150 milyon dolar kültür sanat sektörü için ayrıldı. Bunun 50 milyon doları Hong Kong Arts Development Council aracılığıyla dağıtılacak. İlk aşamada bazı mekanlara ve müzelere ödeme yapıldı. Bu ay içerisinde 9 majör gösteri sanatları grubuna da ödeme yapılması bekleniyor.

https://www.news.gov.hk/eng/2020/03/20200320/20200320_184602_655.html?type=ticker

➤ **YENİ ZELANDA**

Creative New Zealand / 24 Mart'ta yapılan açıklama

14 Nisan tarihinden başlayarak, 30 Haziran'a kadar dağıtılmak üzere kültür-sanata özel 16 milyon dolar değerinde bir yardım fonu oluşturuldu. 2020 Haziran'ından sonra yapılacak yardım da Nisan ayında açıklanacak. Açıklanan yardım iki kategoriye ayrılıyor:

1. Direnç Fonları: Bu kapsamda iki farklı hibe çapıları yapılacak. Birinin teması "sanata devam" olarak belirlendi. Kriz süresince sanat üretiminin, tanıtımının ve dağıtımının devam edebilmesi ve/veya yeniden şekillenebilmesi için oluşturulan fon, en fazla 50.000 dolar değerinde başvuru kabul edecek. Bu kapsamında kriz şartları altında yeni çalışma koşulları teşvik edilecek. İkinci çapının teması ise "acil yardım". Kişi başı en fazla 10.000 dolar yardım sağlanacak bu fon kapsamında, salgın sebebiyle mağduriyet yaşayan sanatçılardır, kolektifler ve gruplara yardım sağlanacak. Fon başvurularında kolaylık sağlanacak; haftalık olarak dönüş yapılması planlanıyor.

2. Hali hazırda desteklenen proje/sanatçı/kurumlara ek destek sağlanacak. Krizden direkt olarak etkilenenler önceliklendirilecek.

<https://www.creativenz.govt.nz/news/creative-new-zealand-s-first-phase-covid-19-response-16m>

**B. KÜLTÜR SANAT ALANINDA ÇALIŞAN ULUSLARARASI AĞLAR, SENDİKALAR,
DERNEKLER TARAFINDAN YAPILAN ÇAĞRILAR**

➤ **PEARLE (Live Performance Europe)**

19 Mart'ta yapılan çağrı

Avrupa Birliği ve üye ülkelere yapılan çağrıda aşağıdaki maddelerin gerekliliği vurgulanıyor:

- Verilecek devlet desteklerine dair net kurallar belirlenmesi
- Koronavirüs krizinin "mücbir sebep" olarak gösterilmesi

Avrupa Birliği üyesi ülkelere aşağıdaki konularda aksiyon almaları konusunda çağrıda bulunuluyor:

İş gücü/Istihdam

*Düzenli çalışanların yanı sıra proje bazlı çalışanların haklarının gözetilmesi önem taşiyor.

- Sigorta ödemeleri konusunda muafiyet veya erteleme
- Bekleme ve uzun başvuru süreleri olmaksızın geçici işsizlik sigortasından/güvencesinden faydalananabilme
- İşsizlik sigortasından faydalannması mümkün olmayan freelance çalışanlar için özel bir fon oluşturulması ve onların da sosyal haklarının korunmasının sağlanması

Vergi

- Özel işletmeler için vergi indirimi
- Kültürel faaliyetlerde/bilet satışlarında KDV muafiyeti veya indirimi
- Geciken ödemelerde faiz hesaplanması (özellikle elektrik, gaz, su gibi genel giderler için)

Ekonomik

- Canlı performans sektörünün ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanacak ayrıcalıklı kredi/hibe programları oluşturulması
- Faturalarda indirim
- Özellikle küçük işletmelerin varlıklarını sürdürmeleri ve geri döndürülemez kayıplarının telafi edilebilmesi için ödemesi tek seferde yapılacak bir fon oluşturulması
- Kriz sürecinde insanlar evdeyken kültüre erişimlerini sağlamak adına önceden kaydedilen performanslarını dijital ortamda paylaşanlar için telif/vergi ödemelerinde indirim sağlanması

Hibe ve Ödenekler

- Hibe programları ve ödenekler için sunulması beklenen sonuç raporları için ek zaman tanınması
- 2020-2021 döneminde produksyonları ve turneleri mümkün kullanabilmek için özel destek mekanizmaları oluşturulması

Yasal Konular

- Kriz nedeniyle iptal edilen etkinliklerin mücbir sebeplerden ötürü iptal edildiği konusunun netleştirilmesi
- Bilet iadeleri konusundaki kuralların net bir şekilde açıklanması

Diger Konular

- Krizin sektörde yarattığı etkinin ekonomistler ve ilgili uzmanlar tarafından raporlanması
- Kriz sonrasında toplumun tekrar bilet almaya başlaması, performanslara/şovlara/konserlere gitmeye başlaması konusunda güven sağlanması için kampanyaların desteklenmesi (Hali hazırda teşvik edilen "sosyal izolasyon" un toplumda uzun süreli yansımaları olacak ve çeşitli güvensizlikler oluşacaktır. Toplumun tekrar canlı performanslara katılımının sağlanması konusunda çalışmalar yürütülmesi gerekecektir.)

<https://www.pearle.eu/positionpaper/statement-of-the-live-performance-on-covid-19>

➤ European Theatre Convention

16 Mart'ta yapılan çağrı

Avrupa Birliği ve üye ülkelere yapılan çağrıda aşağıdaki konuların gerekliliği vurgulanıyor:

- Kamu fonları geri çekilmemesi ve kesintiye uğramaması
- Mekanların gişe zararları telafi edilmesi
- İptal edilen etkinlikler ve sürdürülemeyen yaratım süreçleri nedeniyle mağduriyet yaşayan sanatçılar ve tiyatro topluluklarının zararlarının telafi edilmesi

Çağrıda tüm tiyatroların ve gösteri sanatları profesyonellerinin desteklenmesinin gerektiği, sektörün sürdürülebilirliğinin sağlanmasıının önemi belirtiliyor.

<https://www.europeantheatre.eu/news/press-release-coronavirus-pandemic?fbclid=IwAR1k2NofvZIQgJsPs6aKmuz38mhQJSq5AQVUyffewG9TgxGepiqJ0WrAQuw>

➤ Culture Action Europe

20 Mart'ta yapılan çağrı

European Cultural Networks (Avrupa Kültürel Ağları)'ün yanı sıra Avrupa'daki birçok platform ve kültürel oluşumun imzasını taşıyan çağrıının ilk bölümünde hali hazırda AB desteğiyle yürütülen projeler için esneklik sağlanması isteniyor. İkinci bölümünde ise Avrupa Birliği'ne kültürel ve yaratıcı sektörlerde destek sunulması için çağrıda bulunuluyor. Aşağıdaki gerekliliklerin altı çiziliyor:

- Hükümetlerin kültürel ekosistemin sürdürülebilirliğini sağlamak adına acil aksiyon olması (küçük işletmeler için sunulan desteğe benzer bir mekanizma oluşturulması)
- Açıklanan acil yardım paketleri içerisinde kültürel ve yaratıcı sektörler için özel bir bölüm oluşturulması

<https://cultureactioneurope.org/news/effect-of-covid-19-on-creative-europe-and-the-european-ccs/?fbclid=IwAR2M8mkXdhB9nDwcTziWIGXab1HkkB1Ugt-0xBPzywrcsdwMmBluqp4msSI>

EK 3: 2020-2021 DÖNEMİ YAKIN VE İLERİ DÖNEM PROJE ÖNERİLERİ:

1- Yakın Dönem Proje Önerisi – Tiyatro ve Dijital Kültür –

Tiyatrolara **dijital** ve **medya** ile bağlantılı proje önerisinde bulunmaları yoluyla önümüzdeki 6 aylık süreçte hem kendilerini hem de halkın pozitif anlamda motive edecek, birleştirecek bir fon alanı yaratılması mevcut durumda yaratıcılığı değerlendirmenin yanı sıra halkın da özel tiyatrolarla olan bağını güçlendirecek, moralini yükseltecektir.

- **Zorunluluğun Yol Açıcağı Yaratıcı Bir Alan** - Dünyada ve Avrupa Birliği Projelerinde tiyatro artık sadece sahnede yer alan ve insanlarla oluşturulan bir pratik olmanın dışına çıktı. Bu bir süredir büyük çoklu medya projelerinin yanı sıra **Sanal Gerçeklik, dijital kültür ve sosyal medyayı** bir arada değerlendiren projelerde de öne çıkan bir özellik oldu. Karşı karşıya olduğumuz dönemin bireyleri evlerine yönlendirmesi ve sağlık açısından bir araya toplu mekanlarda gelmemeleri gerektiği göz önüne alınırsa bu alanda yaratılacak projelerin hem seyirci hem toplumsal sağlık ve beraberlik açısından çok değerli olacağını düşünüyoruz.
- **Sektörün Ayakta Tutulması & Toplumsal Yarar** - Bu tür projeler evlerinde kalmak durumunda olacak olan oyuncuların, dansçıların, müzisyenlerin dijital yoluyla bir şeyler üretebilme kapasitesini yükselttiği gibi halkın genel psikolojik sağlığına da katkıda bulunacak yeni çözümler oluşturacaktır. Özette bu tür projelerin yarar sağlayacağı alanlar şöyle olacaktır; - **Psikolojik - Ekonomik – Sanatsal**.
- **Medya, Teknoloji, Sinema ve Tiyatro** – Bu alanda yaratılacak bir fon aynı anda birkaç sektörde hitap edebilir. Beraber çalışma kültürü desteklenerek çoklu bir yarar sağlanabilir.

Hali hazırda dünyada **Polonya Devleti** benzer bir fonu tiyatro alanının hizmetine açmış durumda. Polonya devletinin açıkladığı hibe fonlarından biri “**internette yaratıcılık**” temali, bu dönemde önem kazanan dijitaldeki sanat projelerini destekleyecek. Bunun için internette ve VOD platformlarında film/tiyatro gösterimleri yapılabilmesi için gerekli kanunlar çıkarıldı. Ayrıca devlet hibeler için başvuru prosedürlerini kolaylaştırarak, tüm belgelerin internet üzerinden alınabilecek şekilde güncellemiş. Polonya Kültür Bakanlığı dijital kaynakları desteklemeye devam edeceklerini ve hibeleri bu alana yönlendireceklerini vurguluyor.

<https://www.gov.pl/web/kultura/mkidn-tarcza-antykryzysowa-obejmie-ludzi-i-instytucje-kultury>

2- İlteri Dönem Proje Önerisi – Tiyatro ile Hayatın Normalleşmesi –

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tiyatro Kooperatif ve İhtiyaç Haritası, ACEV, TEGV gibi kurumlarla işbirliği yapılarak, Türkiye'nin farklı illerinde halkın tiyatro ile buluşması, buna bağlı olarak moral kazanması, hayatın normalleşmesine ve toplumsal stresin azaltılmasına katkı sağlanması ve aynı zamanda örnekse 2 milyon seyirciye ulaşılması hedeflenebilir. Tiyatro oyunları (çocuk, gençlik, yetişkin), atölyeler, etkinliklerle kurgulanacak ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın fonlayacağı projeyi, Tiyatro Kooperatif'in 37 ortağı ile organize etmekten ve arzu edilirse Türkiye'deki diğer tiyatrolara da projeyi açmaktan, prensip onayı ve olası bütçe paylaşılırsa proje dosyası hazırlamaktan memnuniyet duyuyoruz.